

spreekpunt voor gelovige migrantengemeenschappen die op zoek zijn naar gebedsruimte, en heeft in Wilrijk lange tijd voor de kopten bemiddeld. Met veel geduld en inlevingsvermogen kon hij het kerkbestuur (de 'kerkfabriek') van de Sint-Jan laten instemmen met een ruil die voor iedereen voordelig is. De kopten, die om ruimte smeekten, mogen voortaan in het weekend gebruikmaken van de voor de katholieken te groot geworden kerk, terwijl de overgebleven parochianen van Sint-Jan hun zondagsmis voortaan in een naburige kapel vieren.

Met de bemiddeling tussen de twee geloofsgemeenschappen heeft het bisdom Antwerpen in zekere zin zichzelf een dienst bewezen, laat Kint verstaan. Doordat het kerkbezoek onder autochtone Antwerpse katholieken terugloopt en de exploitatiekosten van kerkgebouwen hoog zijn, ziet dat zich immers gedwongen een deel van zijn patrimonium van de hand te doen. Van de 69 Antwerpse kerkgebouwen die het bisdom in beheer heeft, werden er in het parochiekerkenplan dat samen met de stad werd opgesteld, ruim een dozijn voor 'herbestemming' aangemerkt – een eufemisme voor overdracht aan een andere eigenaar. Liever dan die kerken te slopen of te moeten verkopen aan projectontwikkelaars, draagt het bisdom ze aan andere geloofsgemeenschappen over. Dan worden

Liever dan kerken te slopen of te moeten verkopen, draagt het bisdom ze aan andere geloofsgemeenschappen over

Vader Moussa, Ehab Soror voor de burgerlijke stand, is de herder van de Egyptisch-koptische orthodoxe kerk van Antwerpen. Tot voor kort kwam die gemeenschap samen in een bescheiden kapel in Berchem. Maar de koptische Antwerpenaren, inmiddels al aan hun tweede generatie toe, groeiden de jongste jaren flink in getal. De kapel werd te krap voor de honderdvijftig gezinnen, op hoogdagen als Pasen moest de priester elders ruimte inhuren, 'à 400 euro per viering'. En dus is Vader Moussa dik tevreden dat hij een maand geleden, na bemiddeling van het bisdom Antwerpen, het gebruik heeft gekregen van de kerk van Sint-Jan Evangelist in Wilrijk, gelegen in een migrantenwijk waar witte, katholieke bewoners de jongste decennia een minderheid zijn gaan vormen.

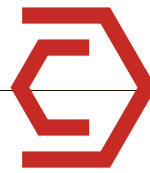
Exploitatiekosten

Jan Kint, adjunct van vicaris Bart Paepen bij het bisdom Antwerpen, is opgelucht, nu de kogel voor de orthodoxe kopten door de kerk is. Kint is bij het bisdom aan-

ze tenminste nog voor de eredienst gebruikt – ook al is dat dan niet steeds de rooms-katholieke.

Ook de Sint-Jan Evangelist stond op de lijst van over te dragen gebouwen. Tot een verkoop van het gebouw komt het vooralsnog evenwel niet, hoewel de Egyptisch-koptische gemeenschap vragende partij is en ook stad en bisdom dat plan genegen zijn. Maar de kerkfabriek, die haar fiat voor zo'n verkoop moet geven, is daartoe nog niet bereid gevonden. Voor veel parochianen die in de Wilrijkse kerk werden gedoopt, in het huwelijk traden of hun ouders hebben begraven, is verkopen een brug te ver. Vanwege de emotionele band die zij nog met de kerk hebben, zullen de kopten vooralsnog slechts tijdens het weekend kunnen gebruikmaken van de Wilrijkse kerk. Ze betalen daarvoor een kostenvergoeding, de kerk blijft eigendom van het kerkbestuur.

Drastische aanpassingen van het interieur van de Sint-Jan aan de orthodoxe liturgie zijn daarvoor niet geoorloofd. Wel is het

Vader Moussa leidt de koptische dienst in Wilrijk: de voorganger is dik tevreden met de ruimte die zijn gelovigen van het bisdom en de stad ter beschikking kregen. © Katrijn Van Giel

altaar wat dieper de kerk ingeschoven, richting de plek waar vroeger de katholieke priester en zijn misdienaren zaten. Waar toen het altaar stond, is nu de iconostase opgesteld – de typische iconenwand die bij de orthodoxen de altaaruimte van het kerschip met de gelovigen scheidt. In de orthodoxe ritus mag het allerheiligste immers alleen door de priester en zijn misdienaren worden betreden.

Roemenen

Het koptische gebruik van een rooms-katholieke kerkgebouw is geen uitzondering. De jongste jaren zijn verscheidene orthodoxe geloofsgemeenschappen bij het bisdom komen aankloppen, op zoek naar een gebedsruimte, zegt Kint. Voor de Roemeens-orthodoxe gemeenschap bemiddelt hij over de overname van de Onze-Lieve-Vrouw-Rozenkranskerk, ook in Wilrijk, en ook de Ethiopisch-orthodoxe kerk zoekt een eigen stek. De Russisch-orthodoxe gemeenschap kocht de Sint-Jozefkerk nabij het stadspark.

De vraag naar kerkrumte voor de orthodoxen volgt volgens Kint uit de sterke groei van die geloofsgemeenschap in ons land. Sinds de Europese eenmaking van 2004 hebben veel arbeidsmigranten die voordien tussen België en hun herkomstland in Oost-Europa pendelden, zich permanent in ons land gevestigd. Onder hen zijn

'Autochtone Vlamingen zijn niet altijd blij als hun medegebruikers in de kerk na afloop van een viering ook picknicken'

veel orthodoxe christenen.

Een kerk delen met een katholieke parochie, iets wat veel Afrikaanse en Aziatische geloofsgemeenschappen in Antwerpen inmiddels doen, is voor de orthodoxe geen geschikte oplossing. Hun vieringen duren al gauw drie uur of langer. Die in één zondagvoormiddag voor of na een katholieke misviering plannen, is niet haalbaar.

En de Egyptische kopten hebben aan één voormiddag niet eens genoeg. Twee vieringen van elk drie uur draait Vader Moussa elk weekend. Op zaterdagen doet hij dat grotendeels in het Nederlands, ten behoeve van de tweede generatie die het Arabisch of het Koptisch niet langer als eerste taal gebruikt, op zondagen in het Arabisch. Op een scherm worden de teksten van liederen en gebeden geprojecteerd, in het Nederlands, Arabisch en Koptisch, als hulp voor wie de liturgische talen niet helemaal machtig is.